

Analiza preliminară a Impactului de Reglementare

Titlul analizei impactului (poate conține titlul propunerii de act normativ)	Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al energiei electrice
Data:	16.12.2016
Autoritatea administrației publice autor:	Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică
Subdiviziunea:	-
Persoana responsabilă și informația de contact:	Anatolie Boșcaneanu, șef Secție Energie electrică și regenerabilă, Departamentul Reglementări Tel: 022 852 934, aboscaneanu@anre.md Alexandru Ursu, șef Secție Energie electrică și regenerabilă, Departamentul tarife și analize economice Tel: 022 852 939, auru@anre.md
Componentele analizei impactului de reglementare	
1. Stabilirea complexității analizei impactului de reglementare	
Criteriul	Punctajul (de la 1 la 3)
Nivelul de interes public față de intervenția propusă	3
Gradul de inovație al intervenției propuse	1
Mărimea potențialelor impacturi ale inițiativei propuse	2
TOTAL	6

Argumentare/descifrarea succintă a punctajului atribuit:

Intervenția dată nu necesită o analiză complexă.

- a) 3 - nivel de interes public este înalt deoarece, Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al energiei electrice va fi aplicabilă față de operatorul sistemului de transport al energiei electrice, iar ulterior aceasta va avea un impact asupra consumatorilor finali de energie electrică.
- b) 1 - intervenția nu este nouă, în mare parte deja existentă în cadrul normativ (Hotărârea ANRE nr. 411 din 27.04.2011), necesitatea intervenției a fost stabilită expres în noua Lege cu privire la energia electrică nr.107 din 27.05.2016.
- c) 2 – ar putea fi afectată neesențial o parte mai mare a societății (consumatorii finali de energie electrică).

2. Definirea problemei

Întrucât operatorul sistemului de transport al energiei electrice își desfășoară activitatea în condițiile de monopol natural, pentru a se evita eventualele abuzuri față de operatorii sistemului de distribuție al energiei electrice, furnizorii și consumatorii de energie electrică, în art. 7, alin.(2), lit. a) din Legea cu privire la energie electrică nr. 107 din 27.05.2016 (Monitorul Oficial nr. 193-203, art. nr.413 din 08.07.2016) este prevăzut, că tarifele la serviciul de transport al energiei electrice se calculează și se aprobă de Agenție, conform unei metodologii prestabilite, elaborate și aprobate de ANRE.

Potrivit art. 87, alin. (3) din Legea menționată, Metodologiile de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor și a tarifelor reglementate trebuie să includă componența și modul de calculare a:

- cheltuielilor aferente procurării energiei electrice, inclusiv pentru acoperirea nivelului rezonabil și justificat al consumului tehnologic și a pierderilor de energie electrică din rețelele electrice de transport, precum și pentru acoperirea totală sau parțială a costurilor aferente serviciului de echilibrare;
- cheltuielilor materiale;
- cheltuielilor de personal;
- cheltuielilor privind amortizarea imobilizărilor corporale și necorporale, pentru a asigura ca activele respective să nu fie depreciate mai mult de o dată în scopuri tarifare, cu excluderea activelor care au fost obținute gratuit, prin donații și granturi;
- cheltuielilor aferente exploataării eficiente și întreținerii obiectelor sistemului de transport;
- cheltuielilor de distribuție și administrative;
- altor cheltuieli justificate și necesare pentru desfășurarea activității operaționale;
- nivelului rentabilității, determinat în funcție de metoda costului mediu ponderat al capitalului pentru activitățile reglementate de transport;
- principiile de efectuare a investițiilor în sectorul electroenergetic și modul de recuperare a acestora prin tarif;
- modul de ajustare a tarifelor pentru perioada de valabilitate a metodologiei tarifare.

Concomitent, conform prevederilor art. 87 din Legea cu privire la energia electrică, Metodologia calculării și aplicării tarifelor reglementate trebuie să contribuie la aprovizionarea cu energie electrică, în mod continuu și fiabil, a consumatorilor finali, cu respectarea parametrilor de calitate și a indicatorilor de calitate stabiliți, funcționarea eficientă și asigurarea viabilității financiare a întreprinderilor electroenergetice în baza costurilor justificate și strict necesare pentru desfășurarea activităților reglementate cu cheltuieli minime și cu utilizarea eficientă a obiectelor sistemului electroenergetic.

De precizat, că la momentul elaborării prezentei AIR, situația pe piața energiei electrice, în esență, nu s-a schimbat - întreprinderea electroenergetică care prestează activitatea de transport a energiei electrice continuă să-și desfășoare activitatea în condiții de monopol natural, la tarifele aprobate de ANRE. Funcțiile de transport al energiei electrice și de dirijare operativ-tehnologică a sistemului electroenergetic sunt îndeplinite de Întreprinderea de Stat „Moldelectrica”, iar funcțiile de distribuție a energiei electrice sunt îndeplinite de trei operatori ai rețelelor de distribuție, fiecare pe o anumită arie geografică determinată.

În așa mod, în cazul în care se va renunța la aprobarea tarifelor la serviciile de transport și de distribuție a energiei electrice, vor fi create premise pentru neimplementarea prevederilor Legii cu privire la energie electrică și vor fi posibile eventualele abuzuri din partea operatorului sistemului de transport în raport cu alți utilizatori de sistem.

Prevederile Metodologiei se aplică în relațiile dintre operatorul sistemului de transport și utilizatorii sistemului de transport, cărora li se prestează serviciul de transport al energiei electrice.

De remarcat că intervenția propusă nu este una nouă, tarifele pentru serviciul de transport al energiei electrice fiind anterior determinate și aprobate în baza metodologiilor aprobate de ANRE. Astfel, prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr. 411 din 27.04.2011 a fost aprobată Metodologia determinării, aprobării și aplicării tarifelor pentru serviciile de transport a energiei electrice, care a intrat în vigoare la 03.06.2011 (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 91-94/578 din 03.06.2011). Metodologia în cauză a fost aprobată pentru o perioadă de 5 ani din data intrării în vigoare a acestea.

În contextul celor expuse, având în vedere expirarea termenului de valabilitate a Metodologiei aprobate în anul 2011, precum și prevederile Legii cu privire la energia electrică, apare necesitatea

elaborării și aprobării unei noi Metodologii privind determinarea, aprobarea și aplicarea tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al energiei electrice, care ar fi aplicată pentru următoarea perioadă de reglementare.

3. Stabilirea obiectivelor

– Stabilirea de reguli și criterii clare, transparente neechivoce și de aplicabilitate unică la determinarea, ajustarea și aplicarea costurilor și tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice prestat utilizatorilor de sistem;

– Excluderea situațiilor de abuz din partea operatorului rețelei de transport și de sistem în raport cu utilizatorii de sistem (consumatorii finali, furnizorii de energie electrică și alți operatori ai sistemelor de distribuție), prin includerea în tarifele pentru serviciul de transport a cheltuielilor nejustificate;

– Asigurarea implementării și respectării principiului desfășurării activității licențiate de transport a energiei electrice cu cheltuieli minime și la eficiență maximă;

– Atragerea investițiilor în dezvoltarea, modernizarea și reconstrucția capacităților de transport și dispecerat a energiei electrice prin asigurarea investitorilor cu privire la posibilitatea recuperării prin tarif a investițiilor efectuate cu aplicarea unei rate de rentabilitate care să corespundă situației de fapt de pe piețele financiare.

– Ajustarea cadrului legal secundar și implementarea principiilor stabilite în noua Lege cu privire la energia electrică, nr. 107 din 27.05.2016, care transpune elementele Directivelor și Regulamentelor UE din cadrul pachetului energetic trei.

4. Identificarea opțiunilor

Au fost identificate două opțiuni:

a) Opțiunea I constă în (a nu face nimic): a nu elabora și aproba o nouă Metodologie de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al energiei electrice. Astfel nu vor fi respectate prevederile Legii cu privire la energia electrică nr. 107 din 27.05.2016, a Foii de parcurs privind Agenda de reforme prioritare elaborată de Guvernul RM și a Programului de Reglementări al ANRE pentru anii 2016-2018.

b) Opțiunea II constă în elaborarea și aprobarea noii Metodologii de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al energiei electrice conform cerințelor Legii cu privire la energia electrică. Astfel în prezenta AIR va fi analizată această din urmă situație.

Ținând cont de exigențele Legii cu privire la energia electrică, se propune ca noua Metodologie să stabilească:

a) structura și modul de determinare a cheltuielilor și veniturilor reglementate;

b) metoda de calculare a rentabilității activelor materiale pe termen lung;

c) modul de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor;

d) modul de ajustare a tarifelor pentru perioada de valabilitate a Metodologiei.

Mecanismul aplicat la determinarea și reglementarea tarifelor se va baza pe implementarea următoarelor criterii:

a) asigurarea stabilității, fiabilității, securității și a eficienței funcționării rețelelor electrice de transport și livrării energiei electrice către consumatori;

b) acoperirea cheltuielilor minime necesare pentru desfășurarea normală a activității reglementate și protecția mediului ambiant, cu utilizarea eficientă a capacităților de producție;

c) efectuarea unei activități eficiente și profitabile, ceea ce ar oferi operatorului sistemului de transport posibilitatea de a-și recupera mijloacele financiare investite în dezvoltarea, modernizarea și reconstrucția rețelei electrice de transport.

Spre deosebire de Metodologia precedentă, proiectul Metodologiei noi prevede stabilirea a două tarife reglementate:

- tariful pentru serviciul de transport al energiei electrice prin ansamblul rețelelor electrice de transport ale operatorului sistemului de transport, cu excepția energiei electrice transportate exclusiv prin rețelele electrice de transport de tensiunea 400 kV;

- tariful pentru serviciul de transport al energiei electrice prin rețelele electrice cu tensiunea 400 kV.

Diferențierea în cauză este necesară în vederea asigurării ca utilizatorii de sistem să achite doar costul real necesar pentru transportul energiei electrice prin rețelele electrice de transport utilizate.

Concomitent, este necesară eliminarea tarifelor diferențiate pe tipuri de tranzacții, după cum era prevăzut în Metodologia anterioară. Astfel, este necesară excluderea tarifelor specifice pentru serviciul de transport a energiei electrice destinate tranzacțiilor transfrontaliere. Acest fapt este prevăzut pentru a nu discrimina între prestarea serviciului de transport al energiei electrice prin rețelele electrice de transport în scopul livrării energiei electrice consumatorilor și furnizorilor din țară și tariful pentru serviciul de transport al energiei electrice destinată tranzacțiilor transfrontaliere, principiu stabilit atât în Legea cu privire la energia electrică, cât și în Directiva UE 2009/72/EC, transpusă în Legea menționată.

În mod similar, metodologia menționată prevede și determinarea veniturilor reglementate ale operatorului sistemului de transport de la prestarea serviciului de transport al energiei electrice cu excepția serviciului de transport al energiei electrice transportate exclusiv prin rețelele electrice de transport de tensiune 400 kV, dar și a venitului reglementat pentru prestarea serviciului de transport al energiei electrice transportate exclusiv doar prin rețelele electrice de transport de tensiunea 400 kV.

Pentru a se stimula investițiile în dezvoltarea rețelelor de transport a energiei electrice și în conformitate cu prevederile recente Legi cu privire la energia electrică, la determinarea ratei de rentabilitate este necesar de a fi aplicată metoda costului mediu ponderat al capitalului (WACC), utilizată la scară largă în practica industriei energetice mondiale. Recomandată de Banca Mondială, Comisia Europeană și secretariatul Tratatului Comunității Energetice, metoda WACC ține cont de factorii legați de riscul țărilor, riscul piețelor, nivelul costului capitalului propriu și împrumutat, etc. Aplicarea metodei WACC la determinarea ratei de rentabilitate va da posibilitate de a evita influența negativă a piețelor de capital asupra investitorilor și prin aceasta va încuraja investițiile capitalului în sectorul electroenergetic, inclusiv în dezvoltarea rețelelor de transport a energiei electrice.

Reieșind din procesul tehnologic, specificul și structura rețelei electrice de transport, și bazându-se pe prevederile SNC, versiunea nouă a proiectului Metodologiei prevede că la determinarea costurilor reglementate ale operatorului sistemului de transport se includ următoarele cheltuieli:

- a) cheltuielile privind amortizarea immobilizărilor corporale și necorporale;
- b) cheltuielile operaționale reglementate;
- c) devierile tarifare.

Aceste devieri, pozitive sau negative, care trebuie luate în calculul tarifului pentru anul corespunzător, rezultă din diferența dintre parametri planificați la stabilirea tarifelor și cei reali înregistrați în perioada precedentă de reglementare. Devierile tarifare se determină în baza diferenței parvenite în perioada precedentă de la modificarea reală a următorilor parametri față de cei aplicați la stabilirea tarifului:

- cantitatea de energie electrică transportată;
- indicii de ajustare a costurilor de bază;
- profitul determinat în baza realizării planului investițional anual;

- modificarea costurilor din cauza factorilor obiectivi.

Urmează a fi determinate separat consumurile și cheltuielile reglementate ale operatorului sistemului de transport pentru:

- serviciul de transport al energiei electrice prin prin ansamblul rețelelor electrice de transport, cu excepția serviciului de transport al energiei electrice transportate prin rețelele electrice de transport de tensiunea 400 kV (rețeaua de categoria „A”);

- serviciul de transport al energiei electrice prin prin rețelele electrice de transport de tensiunea 400 kV (rețeaua de categoria „B”);

Versiunea nouă a metodologiei prevede determinarea în fiecare an de reglementare a cheltuielilor privind amortizarea immobilizărilor corporale și necorporale aferente activității reglementate desfășurate de către operatorul sistemului de transport.

La calcularea amortizării immobilizărilor corporale și necorporale în costul de intrare a activelor nu se include valoarea immobilizărilor corporale și necorporale conservate, aflate în curs de execuție, date în locațiune, immobilizărilor finanțate din donații, transmise operatorului cu titlu gratuit sau la deservire tehnică, neutilizate în activitatea reglementată, a obiectelor locative, de menire social-culturală și altor immobilizări care nu sunt destinate serviciului de transport al energiei electrice, immobilizări finanțate de către bugetele de stat și locale, de agenți economici sau de către consumatori finali. De asemenea, se consideră oportun de exclus din calculul amortizării immobilizărilor corporale și necorporale amortizabile costul de intrare a immobilizărilor corporale și necorporale date în exploatare în afara planurilor investiționale aprobate de Agenție.

Concomitent, conform principiilor stabilite în proiect, în cazul reevaluării immobilizărilor corporale și necorporale amortizabile, valoarea maximă de creștere a amortizării în urma reevaluării, acceptabilă în tarif, se coordonează în prealabil cu ANRE și nu va depăși valoarea cumulativă a indicelui prețurilor în industria construcțiilor înregistrat în perioada de la anul reevaluării precedente și până în anul în care se efectuează reevaluarea curentă, publicat anual de Biroul National de Statistică al Republicii Moldova.

De asemenea, în cazul reevaluării, nu se admite includerea în calculul tarifului a amortizării activelor, valoarea de restabilire a cărora deja a fost depreciată prin tarif. Principiul în cauză este unul fundamental, stabilit în Legea cu privire la energia electrică, care urmează a fi implementat în contextul aplicării noii Metodologii.

Valoarea amortizării mijloacelor fixe de producție ce țin nemijlocit de activitatea de transport al energiei electrice se prevede de a determina separat pe fiecare categorie de rețele electrice de transport și, la determinarea tarifelor, se va include în costul serviciului respectiv în dependență de categoria rețelelor utilizate în prestarea serviciului de transport al energiei electrice și cantitatea de energie electrică transportată prin aceste rețele electrice. Amortizarea celorlalte mijloace fixe (de sistem, de ordin administrativ, sau care nu pot fi atribuite în mod direct la una sau altă categorie de rețea), se va reflecta în costul serviciilor respective proporțional valorii de bilanț a activelor aferente nemijlocit fiecărui tip de rețea electrică de transport în parte (de categoria „A” și de categoria „B”).

Concomitent, în proiectul Metodologiei urmează a fi stabilit principiile ce țin de examinarea și aprobarea de către ANRE a cheltuielilor pentru anul de bază, ce vor fi determinate în calitate de consumuri de bază pentru toată perioada de valabilitate a Metodologiei, precum și actualizarea acestora pentru fiecare an de reglementare. La această categorie, urmează a fi considerate următoarele categorii de cheltuieli:

- Cheltuielile materiale;
- cheltuielile de întreținere și exploatare a rețelelor electrice de transport;
- cheltuielile aferente retribuirii muncii;
- cheltuielile administrative.

Costul energiei electrice procurate pentru acoperirea consumului tehnologic de energie electrică în rețelele electrice de transport se va determina pentru fiecare an de reglementare.

Cheltuieli operaționale de asemenea se vor determina pentru fiecare an de reglementare.

Cheltuielile administrative, costul energiei electrice procurate pentru acoperirea consumului tehnologic și alte cheltuieli operaționale urmează a fi determinate integral pe întreprindere cu repartizarea lor ulterioară între categoriile de rețea proporțional cantității de energie electrică transportată.

Consumul tehnologic de energie electrică se determină în conformitate cu Instrucțiunea pentru calcularea consumului tehnologic de energie electrică în rețelele electrice, aprobată prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr. 190 din 30 august 2005.

Este cunoscut faptul, că un rol important îl are menținerea pierderilor de energie electrică în rețeaua electrică de transport în limitele stabilite, precum și minimizarea acestora. Valoarea pierderilor de energie depinde direct de sarcina și de regimul de funcționare a rețelei, astfel se consideră oportună calcularea anuală a acestora, în așa mod reflectându-se și fluctuațiile consumului de energie electrică.

Pentru exemplificare, de menționat că în conformitate cu Hotărârea ANRE nr.469 din 11.05.2012 privind tarifele pentru serviciul de transport al energiei electrice, la efectuarea serviciilor de transport al energiei electrice prin rețelele Î.S. "Moldelectrica", nivelul mediu de consum tehnologic și pierderi tehnice de energie electrică a fost stabilit în mărime de 3,0 la sută din volumul de energie electrică intrată în rețelele electrice de transport.

În tabelul de mai jos este reprezentat evoluția procentului de pierderi de energie electrică în rețelele de transport din anii 2012 – 2015.

Anul	2012	2013	2014	2015
Pierderi tehnice de energie electrică în rețelele de transport a energiei electrice ale operatorului sistemului de transport Î.S. Moldelectrica, %	2,84	2,87	2,73	2,66

În fine, întrucât în ultimii ani majoritatea indicilor de determinare a costului mediu ponderat al capitalului (WACC) au suferit modificări esențiale, se impune și efectuarea de modificări în legătură cu determinarea ratei de rentabilitate, iar investițiile în rețelele electrice de transport trebuie să fie direcționate pentru respectarea principiului eficienței maxime la costuri minime.

În cadrul proiectului noii Metodologii, la calcularea rentabilității reglementate, urmează a fi luată în considerație valoarea netă în anul de reglementare a activelor noi admise în exploatare în urma investițiilor efectuate începând cu anul 2014 și până la începutul anului de reglementare.

Conform proiectului Metodologiei se prevede de a fi aplicată rata de risc a Republicii Moldova egală cu 6,75 % . În anul în care, conform publicațiilor statistice ale DAMODARAN, rata de risc pentru Moldova va fi mai mică decât cea indicată mai sus se va aplica rata publicată.

Valoarea ratei de risc a Republicii Moldova de 6,75 % corespunde țărilor cu o calificare de acreditare B 1 superioară calificării B 3 pe care o are Moldova în prezent.

De menționat, că în ultimii ani rata de risc a Republicii Moldova publicată de DAMODARAN a fost cuprinsă între 9 și 18 % (în anii 2003-2006, 2010 – 11,25 %; în 2007, 2008, 2011-2013 – 9,0 %; în 2009 – 18,0 %; în 2014 – 9,75 %), ori, despre un trend ascendent sau de diminuare este dificil de vorbit.

În perioada specificată de timp, plafonul stabilit de 6,75 % este o valoare suficientă ce reprezintă adecvat realitățile Republicii Moldova și permite determinarea unei rate rezonabile a costului mediu ponderat al capitalului.

5. Analiza și compararea opțiunilor

La capitolul abordărilor alternative au fost identificate două opțiuni:

1. A nu face nimic

În cazul în care, nu va fi întreprinsă nici o acțiune în sensul elaborării și aprobării unei Metodologii tarifare într-o nouă redacție, odată cu expirarea termenului de valabilitate a Metodologiei anterioare, pe piața energiei electrice din Republica Moldova poate surveni următoarea situație.

La stabilirea tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice, ANRE este pusă în imposibilitatea de a refuza includerea unor cheltuieli nejustificate în tarif, întrucât va lipsi un act normativ care să stipuleze în mod obiectiv și univoc criteriile și principiile de calculare a tarifelor. În acest caz consumatorii vor achita tarife nejustificat de mari, fiind nevoiți să acopere costurile întreprinderii, care nu țin nemijlocit de activitatea desfășurată, pierderile datorate unui management defectuos, precum și rata de rentabilitate stabilită de operatorul rețelei de transport și de sistem la propria discreție. Mai mult, întrucât serviciul de transport al energiei electrice, ca componentă cu impact asupra tarifelor la energia electrică livrată consumatorilor finali, sunt de interes public, dar și nu există concurență, operatorul rețelei de transport și de sistem nu va depune eforturi pentru reducerea pierderilor tehnologice și pentru asigurarea unei operări optime din punct de vedere al costurilor și al eficienței activității, fiind sigur că le va recupera prin tariful achitat de consumatori.

2. Reglementarea clasică

Cu privire la cea de-a doua opțiune, în contextul celor expuse anterior, ar fi oportună elaborarea unei noi Metodologii de calculare și aprobare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al energiei electrice, iar beneficiile implementării în practică a acestuia sunt indicate în tabela de mai jos.

ALTERNATIVA	POSIBILELE AVANTAJE	POSIBILELE DEZAVANTAJE
1. A nu face nimic.	a) Nu va exista bază normativă de determinare și aprobare a tarifelor și astfel, pe termen scurt, este posibil că nu se vor modifica tarifele în cazul creșterii costurilor operaționale aferente prestării serviciilor de transport și de sistem.	<p>a) Tarifele nu vor fi ajustate la costurile reale, aferente prestării serviciului de transport al energiei electrice și, ca urmare, operatorul sistemului de transport va suporta pierderi financiare în cazul când costurile reale vor fi mai mari, sau va putea obține supraprofituri neargumentate dacă costurile vor fi mai mici. În primul caz, este posibil ca să fie afectată esențial calitatea serviciilor, iar în cel de-al doilea – vor fi prejudiciate interesele consumatorilor;</p> <p>b) În lipsa de criterii obiective și clare, care să permită determinarea cheltuielilor justificate, furnizorii și consumatorii vor achita tarife exagerate, fiind nevoiți să acopere costurile care nu țin nemijlocit de activitatea de bază a operatorului de transport, pierderile datorate unui management defectuos, precum și rata de rentabilitate stabilită de întreprindere la propria discreție;</p> <p>c) Întrucât serviciul de transport al energiei electrice, în final, este un serviciu de interes public, neexistând concurență, operatorul sistemului de transport nu va depune efort pentru reducerea pierderilor tehnologice, fiind</p>

		<p>sigur că le va recupera prin tariful impus furnizorilor și consumatorilor;</p> <p>d) Nu vor fi efectuate investițiile necesare în dezvoltarea rețelelor și utilajelor de transport al energiei electrice (construcția de rețele noi sau renovarea celor existente);</p> <p>e) Se vor încălca exigențele Legii cu privire la energia electrică, care prevede că tarifele trebuie să fie determinate conform unei Metodologii prestabilite.</p>
<p>2. Reglementarea clasică</p> <p>Elaborarea unei noi metodologii cu privire la calcularea și aprobarea tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al energiei electrice.</p>	<p>a) Va fi asigurată transparență mai mare în raport cu costurile aferente prestării serviciului de transport al energiei electrice, prin stabilirea tarifelor în parte pe diferite categorii ale rețelelor de transport;</p> <p>b) Vor fi determinate în mod neechivoc consumurile și cheltuielile aferente transportului energiei electrice, iar furnizorii și consumatorii vor achita costurile reale aferente prestării serviciului de transport al energiei electrice;</p> <p>c) Va fi îmbunătățit climatul investițional și, respectiv, atrase investițiile necesare pentru dezvoltarea rețelelor de transport al energiei electrice prin aplicarea la determinarea rentabilității operatorului sistemului de transport a metodei costului mediu ponderat al capitalului;</p> <p>d) Operatorul sistemului de transport va fi stimulat să eficientizeze activitatea și să minimizeze costurile aferente activităților desfășurate, fapt de care vor beneficia consumatorii finali;</p> <p>e) Va fi asigurată securitatea aprovizionării cu energie electrică prin rețele electrice de transport adecvate și fiabilitatea funcționării rețelelor electrice de transport și, indirect, impactul benefic asupra întregii economii naționale;</p> <p>f) La nivelul legislației naționale vor fi transpuse principiile de bază ale Directivei Uniunii Europene,</p>	<p>Existența unei Metodologii de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice, în redacție nouă nu va afecta negativ activitatea operatorilor din sectorul electroenergetic, întrucât operatorul sistemului de transport va avea posibilitatea să-și acopere costurile suportate la desfășurarea activității autorizate și de a obține o rată rezonabilă de profit. De asemenea, întrucât și până în prezent tarifele au fost calculate potrivit unei Metodologii prestabilite, nici operatorul sistemului de transport și nici operatorii sistemului de distribuție nu vor suporta costuri suplimentare la implementarea Metodologiei într-o nouă redacție.</p>

C. Costurile majore și beneficiile anticipate ale intervenției statului

Costuri:

Elaborarea și implementarea unei noi Metodologii de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport a energiei electrice va avea impact asupra furnizorilor de energie electrică, asupra operatorilor sistemelor de distribuție (în contextul achiziționării energiei electrice pentru acoperirea consumului tehnologic și a pierderilor de energie electrică în rețele), precum și asupra tuturor consumatorilor de energie electrică din țară.

Cu toate acestea, existența unor noi Metodologii de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul de transport a energiei electrice nu va afecta negativ activitatea întreprinderilor din sector, întrucât acestea vor avea posibilitatea să-și acopere costurile suportate prin intermediul tarifelor și prețurilor reglementate de Agenție.

De asemenea, întrucât și până în prezent tarifele pentru serviciul de transport au fost calculate potrivit unei Metodologii prestabilite, nici operatorii de distribuție și nici furnizorii de energie electrică nu vor suporta costuri suplimentare la implementarea Metodologiei noi. În esență, Metodologia nouă va concretiza unele aspecte de determinare a consumurilor și cheltuielilor, reieșind din condițiile stabilite în Legea cu privire la energia electrică, de divizarea acestora în funcție de diferite tipuri de rețele electrice de transport.

Concomitent, autorii prezentei AIR estimează că impactul pe care îl va avea implementarea noii Metodologii asupra participanților pieței energiei electrice, cuantificat în valori monetare, va fi comparabil cu cheltuielile suportate de aceștia în prezent în legătură cu achitarea serviciului de transport pentru cantitățile de energie electrică tranzacționate.

În fine, autorii prezentei AIR estimează că statul ar putea suporta costuri doar aferente publicării noii Metodologii în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Beneficii:

La elaborarea și aprobarea noii Metodologii tarifare, se estimează că vor fi soluționate problemele apărute în procesul aplicării Metodologiei în vigoare, elaborată reieșind din condițiile existente în anul 2011 și vor fi implementate prevederile Legii cu privire la energie electrică nr. 107 din 27.05.2016.

Principalele beneficii majore ale intervenției statului sunt fi următoarele:

- asigurarea transparenței în raport cu costurile aferente serviciului de transport al energiei electrice, luate în considerație la determinarea tarifelor respective;
- determinarea corectă a consumurilor și cheltuielilor aferente fiecărei categorii de consumatori astfel încât să fie eliminate subvențiile încrucișate, iar fiecare categorie de consumatori să achite costul real al energie electrice transportate prin intermediul rețelelor electrice de transport la care aceștia sunt racordați;
- utilizarea în procesul de actualizarea a costurilor și cheltuielilor a indicilor care au un impact major și direct asupra formării acestor cheltuieli;
- îmbunătățirea climatului investițional și, respectiv, atragerea investițiilor necesare pentru extinderea rețelelor de energie electrică (construcția de noi rețele electrice de transport și renovarea celor existente) prin aplicarea unei rate de rentabilitate care corespunde realității piețelor interne și regionale de capital;
- determinarea operatorului sistemului de transport de a eficientiza activitatea și a minimiza costurile aferente activităților desfășurate, fapt care va fi în folosul consumatorilor;

- asigurarea fiabilității și a calității la livrarea energiei electrice consumatorilor, fapt care, indirect, va avea impact benefic asupra întregii economii naționale;

- transpunerea și aplicarea la nivelul legislației naționale a principiile de bază ale Directivelor Uniunii Europene care fac parte din pachetul energetic trei.

Autorii prezentei AIR consideră oportună aplicarea opțiunii a II-a, care presupune elaborarea și aprobarea noii versiuni a Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al energiei electrice.

Astfel, elaborarea Metodologiei va corespunde principiului proporționalității intereselor operatorului sistemului de transport al energiei electrice și utilizatorilor sistemului menționat.

6. Implementarea și monitorizarea (se completează pentru analiza complexă)

7. Consultarea

Elaborarea proiectului Metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al energiei electrice va avea impact asupra utilizatorilor rețelelor electrice de transport și de distribuție și anume:

- Operatorului sistemului de transport și a operatorilor sistemelor de distribuție;
- Consumatorilor finali, instalațiile electrice ale cărora sunt racordate sau vor fi racordate la rețelele electrice de transport și de distribuție;
- Furnizorilor de energie electrică, care vor utiliza sistemul de transport în vederea furnizării energiei electrice consumatorilor finali.

În acest context, în legătură cu elaborarea proiectului Metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al energiei electrice, Agenția a consultat Ministerul Economiei, Consiliul Concurenței, operatorul sistemului de transport și de sistem ÎS „Moldelectrica”, titularii licențelor pentru distribuția energiei electrice (ÎCS „RED Union Fenosa” S.A., „RED Nord” SA, „RED Nord Vest” SA), titularii de licențe pentru furnizarea energiei electrice (ÎCS "Gas Natural Fenosa Furnizare Energie" SRL, SA "Furnizarea Energiei Electrice Nord" S.A), precum și "Termoelectrica" SA, SA „CET Nord”, Î.S. „Nodul Hidroenergetic Costești”, Asociația Consumatorilor de Energie din Moldova, Confederația Națională a Patronatului, Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, Federația "CONDRUMAT".

Totodată, pe pagina WEB a Agenției (www.anre.md, la rubrica Transparența decizională / Consultări Publice) sunt plasate proiectul Metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al energiei electrice și Analiza Preliminară a Impactului de Reglementare, astfel încât orice persoană să poată prezenta propuneri și obiecții pe marginea lor, la adresa electronică indicată pe site.

A se preciza că, în prealabil, prevederile proiectului Metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al energiei electrice au fost discutate în cadrul unei ședințe de lucru organizate la sediul Agenției. Concomitent, din partea părților consultate au fost primite sugestii și propunerii vizavi de proiectul Metodologiei în cauză, care au fost examinate și luate în considerație la ajustarea proiectului Metodologiei.

Toate propunerile și sugestiile aferente proiectului Metodologiei, precum și informațiile cu privire la acceptarea sau respingerea acestora (cu explicațiile necesare în cazul în care nu au fost acceptate) sunt prezentate în sinteza propunerilor și obiecțiilor, publicată pe pagina electronică a Agenției.

În fine, remarcăm că ANRE urmează să organizeze suplimentar ședințe de lucru la care vor fi invitați operatorii de sistem din sector, participanții pieței energiei electrice și alte persoanele interesate, în vederea examinării proiectului Metodologiei, definitivat conform sugestiilor și propunerilor expediate în adresa ANRE.